Angela Bernadić

27.08.2026. 13:29
Pogledano: 565 puta

Zamjenice – ponavljanje

Učenik surađuje i prepoznaje važnosti "drugoga" za postizanje cjelovite poruke. Koristi zamjenicu kao nositelja odnosa moći, vlasništva ili uvažavanja u jeziku.

Tags

Učenje jezika

Organizacijski oblik nastave

Predmetna nastava 7. razred

Vrsta nastavnog procesa

Osnovna vrsta nastave - Redovna nastava

Suradnja škole sa roditeljima i zajednicom te razvoj školskog kolektiva

Aktivnosti sa učenicima

Trajanje

45 minuta

Oblasti

Jezičko-komunikacijsko područje

Predmet

Hrvatski jezik i književnost

Ključne kompetencije

Kompetencija pismenosti

Ciljevi i ishodi učenja i poučavanja

Ishodi učenja i poučavanja:

Učenik/ca će moći da:

- primjenjuje pravopisna i pravogovorna pravila za zamjenice (tko, niječne zamjenice);
- razlikuje dijalektalni od standardnoga izričaja na primjerima iz pjesme;
- suradnički oblikuje poruke poštovanja koristeći zamjenice kao sredstvo izgradnje mira u zajednici.

Detaljan opis realizacije

Aktivnost 1

Pripremite 13 kartica. Svaka kartica sadrži jednu polovicu rečenice – ukupno 26. Svaki par rečenica na poleđini ima istu oznaku, primjerice 1a i 1b, 2a i 2b i tako redom, što nastavniku omogućuje brzu provjeru točnosti spajanja. Ako u razredu ima više od 26 učenika, isprintajte dodatne kopije nekih parova. Oznake na poleđini služe isključivo za brzu provjeru – učenike potičite da se oslanjaju na čitanje i slušanje, a ne na brojeve. Usporedi radni list Staklenka prijateljstva popis rečenica. Učenici pri ulasku u učionicu izvlače po jedan papirić iz staklenke. Nastavnik daje sljedeću usmenu uputu: „Svatko od vas sada drži polovicu jedne važne poruke o poštovanju i zajedništvu. Vaš je zadatak kretati se učionicom, čitati drugima svoj dio rečenice i pažljivo slušati njihove dijelove dok ne pronađete osobu čija polovica s vašom tvori cjelovitu i smislenu rečenicu. Kada mislite da ste pronašli svoj par, zajedno sjednite i pričekajte daljnje upute. Pažljivo pratite dio rečenice i nađite pripadajuću polovicu – oslonite se na značenje vaše polovice rečenice.” Nakon što se svi parovi pronađu i sjednu, nastavnik daje znak za pozornost i kaže: „Sada svaki par neka naglas pročita svoju rečenicu. Pripazite na jasan i snažan izgovor glasa T u zamjenici TKO. Taj glas nije slučajan – on je znak da osobu koju spominjemo doista vidimo i poštujemo u njezinoj potpunosti.” Svaki par pročita svoju rečenicu, a nastavnik po potrebi kratko komentira izgovor. Rečenica ostaje kod učenika i koristit će se u trećoj aktivnosti sata.“

Aktivnost 2

Nastavnik dijeli tekst pjesme „Ko te ima, taj te nema” u kojemu nedostaju zamjenice. Pokreće se zvučni zapis izvedbe Zvonka Bogdana. Učenici tijekom slušanja upisuju zamjenice u praznine teksta na radnom listu. Nastavnik upozorava na pjevačev izgovorni krnji oblik ('ko), ali inzistira na upisivanju punoga, književnoga oblika (TKO). Time učenici simbolički pokazuju poštovanje prema integritetu svake osobe – kao što zamjenici ne oduzimamo njezino „slovo”, tako ni prijatelju ne oduzimamo njegovu potpunost i slobodu. Kratka rasprava: Koju razliku uočavate između onoga što pjevač pjeva i onoga što ste upisali? Zašto je važno znati oba oblika?

Aktivnost 3

Svaki radni par koristi rečenicu koju je dobio u Staklenki. Zadatak je u bilježnicu prepisati svoju rečenicu, podcrtati sve zamjenice koje se u njoj pojavljuju te za svaku od njih odrediti padež i napisati njezin nominativni oblik. Nastavnik posebno upozorava na zamjenice s negacijom, poput nitko, nikoga, ni od koga, ni s kim ili ničije, te objašnjava pravilo sastavljenoga i nesastavljenoga pisanja. Ukoliko je par dobio rečenicu koja ne sadrži takav oblik, nastavnik ga potiče da od postojeće zamjenice pokuša oblikovati niječni izraz. Parovi koji završe brzo ovaj zadatak mijenjaju padež zamjenice u rečenici i tvore novu rečenicu.

Aktivnost 4

Dva tandema spajaju se u skupinu od četiri učenika. Svaki član dobiva ulogu: Pravopisni detektiv (pazi na pravilan zapis zamjenica, osobito TKO i oblika s negacijom), Mirotvorac (brine da poruke budu pozitivne i uključive), Jezični stilist (provjerava smislenost i cjelovitost rečenica), Glasnogovornik (prezentira zajedničke rečenice). Svaki učenik u svome kutu papira piše tri mirotvorne rečenice (uzor su rečenice iz tegle) koristeći zamjenice TKO i SEBE. Svaki član čita svoje rečenice unutar svoje skupine. Skupina bira četiri zajedničke poruke koje upisuje u središnji kvadrat papira. To postaje „Ustav mira”. Svaka skupina izlazi pred ploču. Glasnogovornik čita njihove zajedničke rečenice. Vrijeme izlaganja je ograničeno na 3 min.

Aktivnost 5

Svaki učenik dobiva jednu karticu s rečenicom iz pjesme ‘Ko te ima, taj te nema (Z. Bogdan). Polovica odjela ima rečenice napisane izvornim dijalektalnim, a druga polovica iste rečenice prevedene na standardni hrvatski jezik. Učenici se kreću učionicom i u kratkim razgovorima nastoje pronaći svoj par, odnosno učenika čija kartica sadrži istu rečenicu u drugome jezičnom ruhu. Kada se parovi pronađu, sjedaju i na papirić zapisuju tri uočene jezične razlike između dviju inačica (npr. izostanak suglasnika T, skraćivanje veznika, izostanak zareza). Nekoliko parova iznosi svoje zaključke, a nastavnik ih sažima na ploči.

Aktivnost 6

Učenici sjednu u krug. U središte kruga nastavnik postavlja veliki plakat s Vennovim dijagramom sastavljenim od tri preklapajuća kruga označena riječima JA, TI i MI. Svaki učenik dobiva jednu praznu karticu u boji. Nastavnik daje uputu: „Napiši na svoju karticu jednu rečenicu koristeći zamjenicu koja ti je danas bila najvažnija – TKO, SEBE, MI, TI, JA ili neku drugu. Neka ta rečenica bude tvoj osobni doprinos onome što smo danas stvarali.“ Učenici pišu, a zatim jedan po jedan ustaju, čitaju svoju rečenicu naglas i stavljaju karticu u onaj krug kojemu po sadržaju pripada. Nastavnik tijekom polaganja povremeno zastaje i postavlja kratka poticajna pitanja: „Što ti je bilo najteže napisati u ovoj rečenici?“, „Je li lakše izgovoriti ovu rečenicu nekome bliskom ili nekome s kim si u sukobu?“, „Što se mora dogoditi da bi ova rečenica postala istinita u našem odjelu?“ Kada svi polože kartice, nastavnik zaključuje: „Pravilna uporaba zamjenica nije samo gramatička obveza.

Ona je sredstvo kojim gradimo odnose. Mir nastaje kad poštujemo sebe i drugoga, a jezik je prvi korak toga poštovanja. Ovo što ste danas napisali i položili u sredinu kruga – to je vaš Ustav mira na djelu.“ Plakat nakon sata ostaje na razrednom panou kao trajni podsjetnik i polazište za daljnji rad na razrednom ozračju.

Potrebni resursi

Staklenka s 26 kartica (13 parova polovica rečenica, označenih na poleđini), zvučni zapis pjesme 'Ko te ima, taj te nema (Zvonko Bogdan), radni listovi s tekstom pjesme i prazninama za zamjenice, papir s placemat-obrascem (jedan po skupini od četiri učenika), flomasteri za skupine, kartice za aktivnost Pronađi svoj jezični par (16 komada), prazne kartice u boji za Vennov dijagram (po jedna za svakog učenika), veliki plakat s Vennovim dijagramom (krugovi JA, TI, MI) za središte kruga.

Praćenje i procjenjivanje

/

Ideje za domaće zadaće (nastavak aktivnosti) i uključivanje roditelja

/

Savjeti za druge nastavnike/ce kod realizacije ove lekcije/teme

/

Metode i tehnike

Vennov dijagram

Collections

Priprema za čas - Osnovna škola

Mirovna pedagogija: kompendijum priprema za čas